

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.¹

Dr. Szabó Csaba²

Absztrakt

A tanulmány célja, hogy hatékony válaszokat nyújtson egy a fegyverrendészet szakterületéhez tartozó jelentős kockázatot magába rejtő új biztonsági kihívásra. Ez a biztonsági kihívás a 3D nyomtatási technológia - felhasználási rendszeréből eredő - ellenőrzési környezetének hiányából adódik, amely potenciális lehetőséget nyújt tűzfegyverek és lőszerrek tiltott előállítására. A tanulmányban bemutatásra kerül a 3D nyomtatási technológiának a kialakulása, valamint jelenlegi és jövőbeni alkalmazásának egyes irányvonalai. Bemutatásra kerülnek azok a 3D nyomtatási eljárással előállításra került tűzfegyverek, amelyek jelentős biztonsági kockázatot jelentenek bűncselekmények elkövetése, illetve az egyes kritikus infrastruktúrák támadhatóságát illetően. A tanulmány elsősorban a fegyverrendészet aspektusából vizsgálja a problémát, olyan megfontolásból, hogy milyen jogalkotói lépések szükségesek a 3D nyomtatási technológiával előállításra kerülő tűzfegyverek és lőszerrek szabályozása tekintetében. A tanulmány vizsgálja a 3D nyomtatók hatósági online regisztrációjának a lehetőségét az európai biztonsági stratégia uniós cselekvési tervének a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen szóló joganyag figyelembevételével.

Kulcsszavak: 3D nyomtatási technológia, fegyverrendészet, biztonságpolitika, fegyverzet-ellenőrzés, kritikus infrastruktúra, terrorizmus, kibervédelem, tűzfegyver.

¹ „A mű a KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt keretében működtetett Egyed István Posztdoktori Programban, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem felkérésére készült.”

² Dr. Szabó Csaba PhD r. őrnagy, tanársegéd. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék.
szabo.csaba@uni-nke.hu. ORCID azonosító: orcid.org/0000-0001-9573-2332

Abstract

The purpose of this study is to provide effective responses to the riskful new security challenge of weapons policing professional field. This security challenge is due to the lack of control over 3D printing technology, which is a potential opportunity for the illicit manufacture of firearms and ammunition. This study presents the development of 3D printing technologies and the current and future application of some of its guidelines. 3D printed firearms are presented, which are poses a significant security risk for commission of criminal offenses and the attack ability of critical objects. This study examines the problem of the legislative steps required by 3D printing technology primarily from the aspect of legal regulation of weapons. The study examines the potential for official online registration of 3D printers in the context of the European Agenda on Security: EU action plan against illicit trafficking in and use of firearms and explosives.

Keywords: 3D printing technology, weapons policing, security policy, security policy, weapons control, critical infrastructure, terrorism, cyber protection, and firearms.

Bevezetés

Jelen tanulmányban szereplő kutatás a fegyverrendészet egyes szakterületei szempontjából vizsgál olyan az új típusú biztonsági kihívásokra vonatkozó kérdéseket és válaszol fel megoldási struktúrákat, mint a 3D nyomtatási technológiával (modellezéssel és szkenneléssel) előállított lőfegyverek felhasználásának, azonosításának, gyártásának a problémája, vagy a jogalkotói szabályozás szükségességének vizsgálata - a fegyverrendészet vonatkozásában - a 3D nyomtatás rendészeti ellenőrzésének szükségességéről.

A biztonsági kihívásokkal összefüggésben a kritikus infrastruktúrák lehetséges sérüléseit és következményeit vizsgálva egyes szakértők megállapították, hogy a terrortámadásokat leggyakrabban a légiközlekedés területén hajtják végre és ezért, a repülőtereket az alágazat a kritikus infrastruktúra elemének tekintik. Ez a megállapítás teljes mértékben megállta a helyét szinte minden évtizedben a 70-es évek elejétől kezdődően, mivel számos terrortámadás célpontja volt repülőgép vagy repülőtér. Azonban a védelmi koncepciók hatékony erősítése, valamint a tagállamok biztonság- és védelempolitikai együttműködésének hatására a légiközlekedést érintő kihívások kezelése megerősítésre került. A hatékony védelem és az eredményes megelőzés érdekében egy átfogó megközelítés követelményének érvényesülését jelölte meg a jogalkotó a repülőterek biztonsága érdekében. A jogalkotó az élet, az anyagi javak védelmének, valamint az alapvető szolgáltatások biztosítása folyamatosságának érdekében nemzeti létfontosságú rendszerelemnek minősítette a légi közlekedést.

Az Európai Parlament az európai légiközlekedési stratégiájában megfogalmazza, hogy a légi közlekedést érintő új biztonsági kihívások, (mint kibertámadás, 3D nyomtatóval előállított fegyverek és lőszeres fedélzetre történő felvitelle) a jövőben csak gyarapodni fognak. Javaslatában kifejti, hogy minél hamarabb át kell állni a hírszerzésre és a kockázatértékelésre jelentősebb mértékben építő megközelítésre és egy olyan reaktív biztonsági rendszert kell kiépíteni, amely javítja a repülőterek létesítményének a biztonságát. Ennek során egy komplex és rendszeres jelleggel működő felülvizsgálati rendszert kell kialakítani, amely lehetővé teszi az alkalmazkodást a változó fenyegetésekhez. A 3D nyomtatási technológiával előállítható lőfegyverek és lőszeres oldaláról megvilágítva a kérdést, szükséges tisztázni, hogy ezek az eszközök milyen valós kockázatot jelentenek mind a légiközlekedés biztonsága, mind más egyéb - kiemelten a lakosság ellátása és az állam működése szempontjából nélkülözhetetlen - kritikus infrastruktúra vonatkozásában.

Hipotézis

A 3D nyomtatási technológiával tűzfegyvert előállító, vagy birtokló személy - az Európai Bizottság tűzfegyverek tiltott használatára vonatkozó stratégiai és cselekvési tervével összhangban és figyelembevételével - elköveti a Büntető Törvénykönyvben nevesített lőfegyverrel vagy lőszerrel való visszaélés bűntettét.

Az Európai Bizottság 2015. április 28-án elfogadott európai biztonsági stratégiáról szóló dokumentumában³ meghatározta, hogy meg kell erősíteni a tűzfegyverekkel kapcsolatos jogszabályi kereteket, és fel kell lépni a tiltott fegyverkereskedelem ellen. A dokumentum kiemeli, hogy korlátozni kell a terrorista hálózatok, szélsőséges vallási csoportok veszélyes anyagokhoz, mint pl. robbanóanyagokhoz, tűzfegyverekhez és lőszerkehez történő hozzáférését és általuk történő alkalmazásának lehetőségét. Az európai biztonsági stratégia alapján az Európai Tanács 2015. október 8-án felkérte a tagállamokat, az Európai Bizottságot, az Europol-t és az Interpol-t a tűzfegyver-kereskedelem elleni küzdelem eszközeinek fokozottabb alkalmazására.⁴ A dokumentum kimondja, hogy a tűzfegyverek tiltott kereskedelme a szervezett bűnözői csoportok alaptevékenységének része. Ez az egyik legfontosabb bevételi forrásuk az egyéb típusú üzleti tevékenységük, - mint például a kábítószerkereskedelem - mellett. A tűzfegyverek engedély nélküli birtoklása lehetővé teszi a bűnözés más formáit, amelyek felhasználhatók megfélemlítésre, kényszerítésre, valamint csoportosan elkövetett bűncselekmények elkövetésére. A szervezett bűnözői-, valamint a szélsőséges vallási csoportok térnyerése mellett az utóbbi évek kegyetlen terrorista támadásai is rávilágítottak arra a biztonsági kihívásra, amely a tűzfegyverekhez és a robbanóanyagokhoz való korlátlan és ellenőrizetlen hozzáférést jelenti. Mind a párizsi, mind a koppenhágai terrorcselekmények újból felhívták a figyelmet arra a biztonsági kockázatra, hogy a terrorista hálózatok a szervezett bűnözői hálózatok útján a feketepiacon fegyverekhez és robbanóanyagokhoz jutnak, szinte korlátlan mennyiségben. Mindezek alapján a dokumentum kiemelten fontos végrehajtandó feladatként és célként rögzíti, hogy az Európai Unió, valamint a tagállamok jelentősen fokozzák azon komoly veszély elhárítására tett erőfeszítéseiket, amelyet *a tűzfegyverek tiltott kereskedelme és a robbanóanyagok használata jelent*

³ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. (The European Agenda on Security.) Strasbourg, 2015.04.28. COM (2015) 185 final. European Commission. pp. 1–21.

⁴ Council conclusions on strengthening the use of means of fighting trafficking of firearms. Council of the EU. Press office - General Secretariat of the Council. Brüsszel. 2015.10.08.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

az unió belső biztonságára.⁵ Az Európai Bizottság 2015. november 18-án *jogszá-bályi intézkedéscsomagot* fogadott el a tűzfegyverek Európai Unió területén történő ellenőrzésének megerősítésére.⁶ Az Európai Unió álláspontja, hogy annak ellenére, hogy létezik vonatkozó uniós szintű jogi szabályozás, továbbra is könnyű hozzáférni lőfegyverhez, lőszerhez, robbanóanyaghoz és robbanóanyag-prekursorokhoz.⁷ Az Európai Unió szakbizottsága valós problémaként fogalmazta meg azt a biztonsági kockázatot, amely a fegyverek interneten történő kontrollálatlan hozzáférhetőségét és adásvételét, valamint - a problémával összefüggésben - a csomagszállító cégek lőfegyverek szállítására vonatkozó ellenőrizetlen feladatvégrehajtását jelenti.⁸ A tűzfegyverekre vonatkozó releváns biztonsági kockázatok közös Európai Uniói szinten történő kezelése elengedhetetlen és sürgős feladat, azonban nem szabad háttérbe szorítani a legális polgári lőfegyver- és lőszerkereskedelmet, valamint fenn kell tartani a tűzfegyverek legális kereskedelmét és a vegyi- és robbanóanyagok jogszerű alkalmazását.⁹

Közvetlen biztonsági kockázatot jelent, hogy a szervezett bűnözői csoportokat, a szélsőséges vallási csoportokat, valamint a terroristahálózatok gyors fejlőd-

⁵ A közlemény az európai biztonsági stratégia tűzfegyver- és robbanóanyag-kereskedelem területén történő megvalósításához szükséges, konkrét intézkedéseket állapít meg, figyelembe véve az uniós szakpolitikai cikluson belüli, 2016. évi operatív csel-ekvésit is.

⁶ European Commission strengthens control of firearms across the EU. Brüsszel, 2015.11.18. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6110_en.htm (Letöltve: 2017.06.25.))

⁷ A robbanóanyag-prekursorok olyan vegyi anyagok vagy keverékek, melyek felhasználhatók robbanóanyagok gyártására.

⁸ A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés elnevezésű kiemelt projekt részeként „Az állam XXI. századi kihívásai a fegyverrendészet kapcsán” c. posztdoktori pályázat keretében olyan kérdéskörök kerülnek tisztázásra, mint a sokkoló fegyverek alkalmazásának kérdésköre, a lőszerkezelésének kérdésköre a gyártástól a felhasználásig, a hatástalanított fegyverek lőfegyverekké történő visszaalakításának kockázata, az új típusú biztonsági kihívások kezelésének vizsgálata a magánbiztonsági szektor egyes szakterületei vonatkozásában a lőfegyvertartási jog kiterjesztése kérdéskörének aspektusából, valamint az Európai Unió területén működő csomagküldő szolgálatok ellenőrizetlen lőfegyverszállításának kérdésköre.

⁹ Az Európai Bizottság álláspontjában kifejti, hogy az Europol a magánbiztonsági szektor, valamint a tudományos szféra értékeléseinek figyelembe vételével folytassa a tűzfegyverekkel kapcsolatos információk és hírszerzési adatok gyűjtésének fejlesztését annak érdekében, hogy lehetővé váljon előzetes figyelmeztető értesítések, valamint releváns és naprakész fenyegetéslelések készítése, amelyek térjenek ki a tűzfegyvervásárlásokra és az Európai Unió területén működő szállítási cégekre is.

dés jellemzi és teljes mértékben kihasználják a technológiai innováció nyújtotta lehetőségeket. A 3D nyomtatási technológia már nem csak tűzfegyverek előállítására szolgálhat, hanem a már hatástalanított tűzfegyverek használhatóvá tételéhez szükséges alkatrészek gyártása is kivitelezhető a technológia segítségével. Ezért az Európai Bizottság - reflektálva a tűzfegyverek kontrolálatlan szállítására és a 3D nyomtatási technológia tűzfegyverek gyártására vonatkozó biztonsági kockázatokra és kihívásokra - a tűzfegyver- és vegyipari ágazattal, az érintett bűnüldözési szervekkel, valamint az Europollal közösen elemző-értékelést végez, hogy milyen hatással van a 3D nyomtatási technológiai fejlesztések a tűzfegyverek- és robbanóanyagok hozzáférhetőségére és illegális kereskedelmére. Az Európai Bizottság stratégiai munkacsoportja a tűzfegyverek új szabályozási rendszerével kapcsolatban megállapította, hogy meg kell erősíteni az új biztonsági kihívásokra és veszélyekre való gyors és hatékony reagálás képességét. Az Európai Bizottság megjegyzi jelentésében, hogy a tiltott tűzfegyver kereskedelem elleni fellépés érdekében tovább szükséges javítani az Európai Unió külső határain a vámkockázati kritériumokat.

Az Európai Bizottság részéről a tűzfegyverek tiltott használata ellen megfogalmazott stratégiai végrehajtási és cselekvési terv kidolgozása négy fontos célt határozott meg:

- *Képességfejlesztés a tűzfegyverek és a robbanóanyagok kereskedelmének hatósági monitorozása érdekében;*
- *Technológiai újításokból (pl. 3D nyomtatás) származó kockázatok elemzése;*
- *Átfogó vizsgálat végrehajtása, hogy szükséges-e az ellenőrzési előírások és eljárások uniós szintű harmonizálása;*
- *Partnerek bevonása a tűzfegyverek tiltott kereskedelmével - ezen belül többek között az online kereskedelemmel és a legális kereskedelemtől való eltéréssel – kapcsolatos ismeretek bővítése érdekében.*

Az Európai Bizottság tűzfegyverek tiltott használatára vonatkozó stratégiai és végrehajtási cselekvési terve számos olyan stratégiai célt fogalmaz meg, amely azonnali és hatékony megoldást kínál az azonosított biztonsági kockázatok kezelésére. Mindazonáltal ezek a struktúrák nem veszik figyelembe a tagállamok jogalkalmazási sajátosságaiból és a tűzfegyverek legális birtoklására vonatkozó társadalmi elvárásokat és történelmi hagyományokat. Magyarország számos olyan egyedi sajátosságokkal rendelkezik akár a tűzfegyverek legális birtoklása, akár a tűzfegyverek tiltott használatából eredő biztonsági kihívások szempontjából, amelyeket mindenféleképpen figyelembe kell venni mind a stratégiai célok meghatározása, mind a végrehajtási és cselekvési tervek kidolgozása szempontjából.

Magyarország szempontjából a 3D nyomtatási eljárással előállított tűzfegyverek tiltott használata ellen figyelembe vehető stratégiai célok a következők:

- Az interneten a (nyílt és titkos hálózaton) megszervezett tiltott tűzfegyverszállítások megakadályozása;

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

- Kriminálisztikai támogatási képességek erősítése, kiemelten a rendészeti szervek esetében;
- A magánbiztonsági- és a privát szektor (polgári lőterek, tűzfegyverkereskedők és forgalmazók, vadásztársaságok, 3D nyomtatókat gyártó, forgalmazó és telepítő cégek) egyes szereplőivel folytatott partnerkapcsolatok kibővítése;
- A Büntető Törvénykönyv lőfegyverekkel és lőszerrel visszaélésről szóló fejezetének a kiegészítése - összhangban az Európai Bizottság Biztonsági stratégiájával¹⁰ - a 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek előállítására és birtoklására vonatkozóan;
- A lőfegyverekről és lőszerokról szóló törvényben megfogalmazott *tűzfegyver fogalmának* újra gondolása és kiegészítése a 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek birtoklásának büntethetősége érdekében;
- Speciális képességek fejlesztése, elsősorban a hazai rendészeti szervek tűzfegyverekkel és robbanóanyagokkal foglalkozó igazgatásrendészeti szolgálati ágának fegyverrendészeti szakterületének, valamint a 3D nyomtatási technológia forgalmazását végző vállalkozások ellenőrzését végrehajtó Nemzeti- Adó és Vámhivatal szakemberei vonatkozásában. Ez eredményezheti egy tűzfegyverekkel és robbanóanyagokkal kapcsolatos oktatási tananyag kidolgozása a fegyverrendészettel foglalkozó szakemberek és szakértők számára;
- A kötelező online regisztráció lehetőségének megteremtésének kérdésköre a 3D nyomtatót vásárló, eladó, vagy telepítő magán- és jogi személyek szempontjából.

A meghatározott célok elősegítik a 3D nyomtatási technológia stratégiai biztonságának a kialakítását, valamint a szükséges feladatok végrehajtására vonatkozó állami és nem állami koncepciók érvényesítését. A 3D nyomtatási technológiára vonatkozó biztonsági kihívásokkal összefüggésben elvárható társadalmi szempont, hogy a stratégiai érdekek pontosítása és összehangolása - a szakterületre vonatkozó általános iránymutatások figyelembevételével - mind a hazai, mind az Európai Unió biztonsági stratégiájában új biztonsági kihívásként kerüljenek meghatározásra a korábban meghatározott stratégiai célok mellett.

¹⁰ Az európai biztonsági stratégia megvalósítása: uniós cselekvési terv a tűzfegyverek és robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen. Brüsszel, 2015.12.02. COM (2015) 624 final. Európai Bizottság. pp. 4–17.

Hipotézis

A rendőrkapitányságok közigazgatási ellenőrzési hatáskörének és jogkörének kiszélesítése szükséges és indokolt a 3D nyomtatóval rendelkező jogi- és magán-személyek vonatkozásában.

A vonatkozó jogszabályok értelmében a rendőr-főkapitányságok közigazgatási hatáskörében ellátja a fegyverekkel, lőszerekkel, lőtérrel, robbanóanyagokkal, pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos közigazgatási feladatokat.¹¹ A rendőrkapitányságok közigazgatási hatásköre a robbanóanyagokkal kapcsolatos közigazgatási feladatkör kivételével megegyezik a rendőr-főkapitányságok közigazgatási feladatrendszerével. A tanulmányban kifejtésre került, hogy a 3D nyomtatási technológiával előállított fegyverek felépítéséből és jellegéből adódóan (összhangban az Európai Bizottság COM (2015) 624. számú állásfoglalásával) tűzfegyvereknek minősülnek, mivel bizonyítást nyert, hogy a 3D nyomtatási technológia alkalmazásával elő lehet állítani tűzfegyvereket, valamint a hatástalanított tűzfegyverek használhatóvá tételéhez szükséges alkatrészeket.¹² Az Európai Bizottság vizsgálatában rávilágított, hogy a szervezett bűnözés és a terroristaszervezetek súlyos bűncselekmények elkövetéséhez használják a tűzfegyvereket, amelyek az elmúlt években jelentős áldozatokat és mérhetetlen károkat okoztak az európai társadalmaknak.¹³ Ezen tragikus események egyértelmű bizonyítékot szolgáltattak, valamint a szervezett bűnözés jelentette többdimenziós fenyegetés rávilágított arra a kockázatra, hogy miért kell összehangolt és egységes megközelítéssel erőteljesebben fellépni a tűzfegyverek illegális kereskedelme ellen. *Az eddig megtett jogalkotói lépések hatékonyan tudták kezelni a tűzfegyverek életciklusa során felmerülő potenciális biztonsági kérdéseket.* (Gyártás, kereskedelem, tulajdonlás és tartás, hatástalanítás és megsemmisítés.)

Az Európai Bizottság a jelenleg hatályban lévő - *a tűzfegyverekre vonatkozó* - jogszabályok utólagos értékelése és célravezetőségi vizsgálata során többek között megállapította és egyben a felülvizsgálat során célként fogalmazta meg,

¹¹ A Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII.13.) Korm. rendelet. Magyar Közlöny. 2007. évi. 174. szám. pp. 13079. 11.§ (3) bek. a) pont.

¹² A biztonsági kihívások vonatkozásában nem csak a fémből és műanyagból készült tűzfegyvereket kell figyelembe venni, mivel a kevlárból és a kerámiából készült tűzfegyverek is jelentős kockázatot jelentenek.

¹³ Az Európai Bizottság jelentésében példaként emelte ki a 2015. november 13-án Párizsban végrehajtott és 120 ember életét követelő összehangolt terrorista-támadást, amely során az elkövető személyek olyan hatástalanított tűzfegyvereket használtak, amelyeket 3D nyomtatási technológia segítségével alakítottak vissza.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

hogy a közös előírások és hatósági eljárások érvényesítése érdekében indokolt a regisztrációs követelmények bevezetése egyes szinteken - *elsősorban a hatástalanítási eljárás során* - a tűzfegyverekre vonatkozóan. Meg kell vizsgálni annak a jogalkotási lehetőségét, hogy - *akár hazai, akár az Európai Unió joggyakorlatában* - az a személy, aki tűzfegyverek 3D technológiára vonatkozó digitális tervrajzait birtokolja, vagy letölti abban az esetben bűncselekmény elkövetése miatt vonják büntetőeljárás hatálya alá. Erre vonatkozóan Ausztráliában jogszabályt alkották, amely esetben a maximális büntetési tétel 14 év letöltendő szabadságvesztés.¹⁴

A közelmúltbeli terrorcselekmények rámutattak arra a biztonsági kockázatra - és ezzel összefüggésben egyes jogalkotási hiányosságokra, - amely a tűzfegyverek ellenőrizetlen 3D nyomtatására vonatkozik. *Elsődleges irányelv a tűzfegyverek 3D nyomtatásának megakadályozása, tiltása, korlátozása, ellenőrzése, büntetési szabályrendszerének és szabályozásának kialakítása.* Ennek érdekében az alábbi intézkedések megtétele válik szükségessé a fegyverrendészeti szakterületen, figyelemmel az 91/477/EGK tanácsi irányelvben lefektetett a fegyverek tartásának és megszerzésének ellenőrzéséről:¹⁵

- A hatástalanított tűzfegyverek nyomon követhetőségének biztosítása érdekében kötelezővé kell tenni nemzeti nyilvántartásokban való regisztrációjukat.
- Az Európai Unió tagállamai vizsgálják felül a lőfegyvertartásra vonatkozó jogszabályokat a tűzfegyvereket érintő új biztonsági kihívások kezelése érdekében.
- A tűzfegyver fogalmának az újra értelmezése az új technológiai irányelvekkel kapcsolatos kérdések tisztázása és ezzel összefüggésben új biztonsági minősítések megállapítása.
- A rendőri szervek (kiemelten a fegyverrendészettel foglalkozó, valamint a közterületi szolgálatot ellátó és a nyomozati cselekményeket lefolytató állomány) továbbképzése a 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek azonosítása érdekében.
- A rendőrkapitányságok igazgatásrendészeti szolgálati ága feladatrendszerének, valamint a közigazgatási ellenőrzési hatáskörének és jogkörének kiszélesítése a 3D nyomtatót gyártó, forgalmazó, vásárló, valamint telepítő jogi- és magánszemélyek vonatkozásában.

¹⁴ Whigham, Nick: Police seize another batch of 3D printed guns as authorities deal with danger of downloadable firearms. (<http://www.news.com.au/technology/innovation/design/police-seize-another-batch-of-3d-printed-guns-as-authorities-deal-with-danger-of-downloadable-firearms/news-story/c2fa2711ebf7b761e3e2f0802a80d1b2>) (Letöltve: 2017.06.28.)

¹⁵ Az Európai Tanács 1991. június 18-i 91/477/EGK irányelve a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről (HL L 256., 1991.09.13. p. 51.)

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

- Kötelező online - hatóság felé történő - regisztráció bevezetése a 3D nyomtatót vásárló és/vagy telepítő jogi- és magánszemélyek részére.
- Magas a kockázata annak, hogy a riasztófegyverek és más típusú vaktöltényes fegyverek valódi tűzfegyverekké alakíthatók át, mivel egyes terrorcselekmények során átalakított tűzfegyvereket használtak. Ezért elengedhetetlen annak a problémának a kezelése, hogy az átalakított tűzfegyvereket bűncselekményekhez használják fel. Az Európai Parlament és az Európai Tanács irányelvének hatályát ezekre is ki kell terjeszteni. Annak érdekében, hogy a riasztó- és jelzőfegyvereket, valamint a tisztelgésre használt és akusztikus fegyvereket ne lehessen tűzfegyverekké alakítani, idevágó műszaki specifikációkat kell elfogadni. További kockázatot jelent, hogy a riasztó- és jelzőfegyverek, valamint a hatástalanított fegyverek tűzfegyverré történő átalakítását 3D nyomtatási technológiával előállított alkatrészek felhasználásával hajtották végre. *A felvázolt biztonsági kockázat kezelése érdekében a 3D nyomtatók által történő gyártás hatósági nyomonkövetése indokolt és releváns a tűzfegyverek házilag történő előállításának megakadályozása érdekében.*

Hipotézis

Jogszabályba rögzített online bejelentésre való kötelezettség - egy központi adatbázisba kerülés érdekében - minden azon jogi- és magánszemélyeknek, akik 3D nyomtatót vásárolnak, vagy telepítenek.

A kötelező - *hatóság felé történő* - online regisztrációval biztosíthatóvá válna a nyomon követhetőség a 3D nyomtatók telepítési helyének vonatkozásában. Az online bejelentés minden olyan esetben kötelező érvényű lenne, amennyiben a 3D nyomtató értékesítésre, leselejetezésre, avagy a telepítés helyének a megváltoztatása történne. Erre a bejelentésre a 3D nyomtató tulajdonosának 8 nap állna rendelkezésére, amely elmulasztása büntetési szankciót vonna maga után.¹⁶ A bejelentés a 3D nyomtatókra és a tárolt adalékanyagokra terjedne ki. A hatóságnak minden naptári évben egyszer kötelező jellegű lenne az ellenőrzés végrehajtása a 3D nyomtatót üzemeltető természetes, vagy jogi személyek vonatkozásában. Az ellenőrzés tényéről hatósági jegyzőkönyv készülne.¹⁷

¹⁶ Tirone, Daniel C./Gilley, James: *Printing Power: 3-D Printing and Threats to State Security*. In: *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism*, 2015. 10. évf, 2. szám. – pp. 102–119.

¹⁷ *A hatósági jegyzőkönyv főbb tartalmi elemei:* A 3D nyomtató gyári száma és a regisztrációjának az ideje és helye. A tulajdonos adatai. Az utolsó ellenőrzés óta felhasznált adalékanyagok mennyisége, valamint a jelenlegi készlet nyilvántartás meghatározása. Az előállított termékek darabszáma.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

Az online bejelentési kötelezettség azokat a 3D nyomtatókat forgalmazó vállalkozásokat is terhelné, akik 3D nyomtatókat értékesítenek jogi- vagy magányszemélyek számára. Az online bejelentési kötelezettség az Európai Unió tagállamai közötti információcsere működésének javítását segítheti elő a technológiában rejlő biztonsági kockázatok kezelése érdekében. A tagállamoknak meg kell állapodni arra vonatkozóan, hogy milyen elemek szükségesek egy olyan rendszer létrehozásához, amely támogatja a 3D nyomtatók telepítési helyének megváltoztatása, újonnan történő értékesítése, vagy a már használatban lévő 3D nyomtatók esetében a tulajdonosváltás során beérkező adatok hozzáférhetőségét. E célból végzett értékeléshez jogalkotási javaslat meghatározása szükséges az egyéges joggyakorlat létrehozása érdekében.¹⁸

Ezzel összefüggésben egy állandó és stabil fórum megteremtése szükséges a tagállamok között a fegyverrendészet új kihívásainak kezelésére vonatkozó szakmai egyeztetési mechanizmusok kialakítása érdekében. Az Európai Bizottság feladata, hogy a 3D nyomtatási technológiával összefüggésbe hozható biztonsági kihívások - *amelyek elsősorban a fegyverrendészet vonatkozásában kerültek meghatározásra* - kezelése érdekében hatékony reflexiók kerüljenek kialakításra. Ennek megvalósítása érdekében az Európai Bizottság jogosult formális irányelvek és ajánlások megfogalmazására a tagállamok rendészeti szervei számára. Annak érdekében, hogy minden egyes legyártott 3D nyomtató azonosítható és nyomonkövethető legyen a gyártás során - vagy az Európai Unió területére történő behozatalkor - egy egyedi speciális jelöléssel kell ellátni, amely magába foglalja a gyártó nevét, a gyártás helyét, a gyártási számot, valamint a gyártás évét amennyiben azt nem képezi a gyártási szám részét. Ezeket az adatokat a gyártónak a gyártás során egy online adatbázisba kell rögzíteni, amelyhez a tagállamok fegyverrendészettel foglalkozó szakemberei férhetnek hozzá. A nyilván-

¹⁸ Wessing, Taylor: *Global Intellectual Property Index*. – p. 15. (<http://fr.zone-secure.net/18926/201961/publication/contents/pdfweb.pdf> letöltés ideje: 2017.07.02.) A szerző kifejti, hogy a 3D nyomtatás számos kockázatot hordoz magában. Az olcsó és bárki számára elérhető gyártás legújabb formája veszélyt jelenthet a szerzői és iparjogvédelmi jogok jogosultjaira nézve. Az ily módon történő másolás komoly károkat okozhat annak, aki rengeteget költött egy eszköz megtervezésére és kifejlesztésére. Továbbá a 3D-s nyomtatás lehetővé teszi, hogy a hamisítók hazájukban állítsanak elő árucikkeket, és ezáltal elkerüljék a vámvizsgálatot és az áruk esetleges lefoglalását. Nem beszélve arról, hogy a fájlcsere szakosodott weboldalokról letöltött minták segítségével bárki előállíthat különböző cikkeket anélkül, hogy azokat közvetlenül megvenné egy kiskereskedőtől. Az orvostechonikai eszközök nyomtatása kapcsán pedig számos probléma merülhet fel. Például, ha egy olyan egyszerű orvosi eszközt, mint egy fecskendőt 3D nyomtatóval állítanak elő, a fogyasztók nem tudnak bizonyosságot szerezni arról, hogy a termék megfelel a toxikológiai vizsgálatok követelményeinek. Éppen ezért az új technológia hatással van az orvosi eszközökkel kapcsolatos jogi szabályozásra is..

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

tartási rendszerbe nemcsak az újonnan legyártásra kerülő 3D nyomtatókkal kapcsolatos egyes speciális adatok kerülnének felrögzítésre, hanem a már forgalomban lévő 3D nyomtatók egyes speciális adatai is. A nyilvántartási rendszerben a 3D nyomtató egyes speciális adatai mellett a telepítés helye, valamint a tulajdonos neve és lakóhelye is megtalálható lenne. A 3D nyomtató tulajdonosának, vagy telepítési helyének a megváltoztatása esetén kötelező érvényű bejelentési kötelezettség terhelné az adott magán- vagy jogi személyt. Az előírt bejelentési kötelezettséget a kötelezett elektronikus úton is teljesíthetné.¹⁹

A 3D nyomtatókat forgalmazó kereskedők és közvetítők tevékenységük teljes ideje alatt kötelesek lennének nyilvántartást vezetni, amelyben rögzítik az általuk beszerzett vagy eladott 3D nyomtatók adatait is, amelyek lehetővé teszik a 3D nyomtatók azonosítását és nyomon követését, különös tekintettel annak típusára, gyártmányára, modelljére, gyártási számára, valamint a 3D nyomtatót rendelkezésre bocsátó és megszerző személyek nevét és címét is.

A 3D nyomtatók (*gyártás, forgalmazás, telepítés, vásárlás, eladás*) kötelező online bejelentési kötelezettségének - *elsősorban az elsődleges intézkedések és célkitűzések folyamatára vonatkozó* - stratégiai tervezése elsősorban az alábbi célkitűzések és hatósági intézkedések érdekében van szükség:

- *A folyamat kiindulópontja* az Európai Bizottság közleménye, amely kiemelt uniós cselekvési tervként a tűzfegyverek és a robbanóanyagok tiltott kereskedelme és használata ellen foglal állást, az európai biztonsági stratégia megvalósíthatósága érdekében.²⁰
- *Célkitűzések:*
 - Az illegális tűzfegyverekhez és robbanóanyagokhoz történő hozzáférés korlátozása;
 - A feladatkörhöz rendelt (rendőrség fegyverrendészettel foglalkozó szolgálati ága, nemzetbiztonsági szolgálatok) hatóságok operatív együttműködésének a fokozása;
 - A tűzfegyverekkel kapcsolatos operatív információk gyűjtésének és megosztásának javítása a meglévő eszközök kihasználásának elősegítése érdekében;
 - Szorosabb együttműködés kialakítása harmadik országokkal.
- *Intézkedések:*

¹⁹ A jogszabályi alapok hatékonyságát növelné egy regisztrációs kártya bevezetése a 3D nyomtatók esetében. A kártyát nemzeti hatóság adná ki, amely a 3D nyomtatók szemlélését végezné a 3D nyomtató első üzembhelyezését megelőzően. A kártyát a tulajdonos a 3D nyomtatóra vonatkozó adás-vételi szerződés egy példányával a lakóhely szerinti illetékes rendőrkapitányságon kell leadnia.

²⁰ Javaslat az Európai Parlament és a Tanács Irányelve a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK tanácsi irányelv módosításáról. Brüsszel, 2015.11.18. COM (2015) 750. final. 2015/0269 (COD). Európai Bizottság.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

- a tűzfegyverek mozgásával és rendelkezésre állásával kapcsolatosan a meglévő statisztikai- és elemzési eszközök, valamint értékelések nemzeti szinten történő fejlesztése és az uniós szintű információcsere prioritásként való kezelése, kiegészítve a 3D nyomtatók tűzfegyverek gyártásának kockázatára vonatkozó egyes biztonsági intézkedésekkel;
- releváns szakmai partnerek (*3D nyomtatókat tervező, gyártó és forgalmazó cégek, kereskedők, adalékanyagot gyártó és forgalmazó cégek, nyomtatáshoz szükséges szoftvereket fejlesztő cégek*) bevonása a tűzfegyverek 3D nyomtatásával - ezen belül többek között az online kereskedelemmel és a legális kereskedelemtől való eltéréssel - kapcsolatos ismeretek bővítése érdekében;
- további technológiai újításokból származó biztonsági kockázatok elemzése a tűzfegyverek illegális gyártására fókuszálva;
- operatív hatósági intézkedések az illegális online 3D tűzfegyvereket modellező szoftverek kereskedelme és szabad letölthetősége ellen;
- annak a lehetőségnek a vizsgálata, hogy a 3D nyomtatók magánszemélyek által történő adásvételénél - *összhangban a tűzfegyverek és lőszer adásvételével* - tilos legyen a készpénzes fizetés;
- a rendőrségi ellenőrzésekre vonatkozó hatósági jogkör lehetőségének a kiszélesítése és biztosítása a tűzfegyverek 3D nyomtatásával összefüggésben végzett kockázatalapú vizsgálatok segítségével;
- tűzfegyverekkel és a robbanóanyagokkal kapcsolatos - biztonsági kockázatokra vonatkozó - közös oktatási szaktantervek kidolgozása és fejlesztése;
- A tűzfegyver- és robbanóanyagkereskedelem elleni küzdelemhez kapcsolódó, meglévő információcsere-rendszerek elemzése műszaki kompatibilitásuk ellenőrzése érdekében, különös figyelmet szentelve a rendőrségi és vámügyi együttműködés megerősítésének szükségességére és a tűzfegyverekről szóló irányelvben előírányzott új biztonsági kihívásokra vonatkozó fejlesztésre;
- A kibervédelem erősítése a tűzfegyverekre és robbanóanyagokra vonatkozó 3D nyomtatási minták tiltott filecserélésének megakadályozása érdekében.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

A 3D nyomtatási technológia számos biztonsági kockázatot hordoz magában. A tűzfegyverek nyomtatása mellett számos más szakterület vonatkozásában is felmerülnek veszélyek a technológiát illetően. A szerzői és iparjogvédelmi jogok megsértése jelentős károkat okoz a tervezőknek és a fejlesztőknek. A 3D nyomtatási technológia biztonsági kockázatainak kezelése egy hatékony és átfogó megoldási struktúra felállítását igényli, amely megoldást jelenthet mind az iparág, mind a rendészeti szervek oldaláról kialakult problémák kezelésére. Az Európai Bizottság felismerte a technológiában rejlő biztonsági kockázatok jelentőségét és egy több oldalról történő megközelítést alkalmazott. Az orvostechikai eszközök forgalmazásának nagyobb biztonsága érdekében javaslat született a vonatkozó európai uniós jogszabályok módosítására. A tervezett új rendelet számos, az eszközök eredetiségét biztosító szabály bevezetését irányozta elő. Például az orvosi eszközöknek az ellátási láncban való nyomon követhetősége lehetővé tenné annak megismerését, hogy az eszköz honnan származik, és kinek a részére értékesítik. Továbbá a gyártók számára kötelező lenne a termékeik gyártásával és az esetleges kockázatokkal kapcsolatos információknak egy egyedi eszközazonosító rendszerben (*Unique Device Identification*) való ismertetése. A gyártóknak és a meghatalmazott képviselőknek pedig regisztrálniuk kellene magukat és az általuk forgalmazott eszközöket is az *Eudamed* (az orvostechikai eszközök európai adatbankja) adatbázisában.

A tűzfegyverek és robbanóanyagok 3D nyomtatási technológiával történő gyártásának és értékesítésének kockázata jelentős mértékben csökkenti az Európai Unió Biztonsági Stratégiájában foglaltak végrehajtására vonatkozó sikerességi mutatókat. Átfogó megközelítés szükséges a probléma komplex kezeléséhez, amelynek első lépcsőfoka a 3D nyomtatót gyártóknak és forgalmazóknak az illetékes hatóságok részére történő online regisztrációjának a bevezetése lehet.

Felhasznált irodalom

- A Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló 329/2007. (XII.13.) Korm. rendelet. Magyar Közlöny. 2007. évi. 174. szám.
- Az Európai Tanács 1991. június 18-i 91/477/EGK irányelve a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről (HL L 256., 1991.09.13.)
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. (The European Agenda on Security.) Strasbourg, 28.4.2015. COM (2015) 185 final. European Commission.
- Council conclusions on strengthening the use of means of fighting trafficking of firearms. Council of the EU. Press office - General Secretariat of the Council. Brüsszel. 2015.10.08.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

- European Commission strengthens control of firearms across the EU. Brüsszel, 2015.11.18. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6110_en.htm letöltés ideje: 2017.06.25.)
- Javaslat az Európai Parlament és a Tanács Irányelve a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzéséről szóló 91/477/EGK tanácsi irányelv módosításáról. Brüsszel, 2015.11.18. COM (2015) 750. final. 2015/0269 (COD). Európai Bizottság.
- Tirone, Daniel C./Gilley, James: Printing Power: 3-D Printing and Threats to State Security. In: Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism, 2015. 10. évf, 2. szám.
- Wessing, Taylor: Global Intellectual Property Index. (<http://fr.zone-secure.net/18926/201961/publication/contents/pdfweb.pdf>)
- Whigham, Nick: Police seize another batch of 3D printed guns as authorities deal with danger of downloadable firearms. (<http://www.news.com.au/technology/innovation/design/police-seize-another-batch-of-3d-printed-guns-as-authorities-deal-with-danger-of-downloadable-firearms/news-story/c2fa2711ebf7b761e3e2f0802a80d1b2>)